

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KMEDV/22mdAMES905/22
Názov predmetu	kritické myslenie a médiá
Počet kreditov	5

Podmienky na absolvovanie predmetu

Študent odpovedá na tému pred komisiou na štátne skúšky.

Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minimálne 56 % bodov (celkovo 56 bodov zo 100).

Záverečná hodnotiaca stupnica: 100 – 92 =A; 91 - 83 =B; 82 – 74 =C; 73 – 65 =D; 64 - 56 =E; 55 a menej = FX.

Výsledky vzdelávania

Študent po absolvovaní predmetu preukáže tieto vedomosti, zručnosti a kompetencie:

orientuje sa v širokom spektre stratégií a nástrojov využívaných v rámci rozvoja kritického myslenia.

dokáže aktívne hľadať prepojenia a súvislosti medzi teoretickými poznatkami a ich praktickou aplikáciou, identifikovať, analyzovať a kriticky vyhodnocovať informačné a mediálne zdroje z hľadiska ich dôveryhodnosti.

na základe teoretických vedomostí a reflexie spoločenskej praxe je študent schopný analyzovať aktuálnu situáciu v oblasti možností hodnotenia kritického myslenia rôznych cieľových skupín.

preukáže praktické zvládnutie metód a techník kritického a tvorivého myslenia v rámci praktických aktivít zameraných na aplikovanie teoretických poznatkov do praxe.

dokáže aplikovať analytické schopnosti, komunikačné a prezentačné zručnosti, schopnosť argumentácie.

Dokáže aplikovať stratégie kritického myslenia, kognitívnych skreslení, dezinformácií, falošných správ a konšpiračných teórií na konkrétnych prípadoch z mediálnej praxe.

Stručná osnova predmetu

1. Úvod do problematiky kritického myslenia. Kritické myslenie v historickom kontexte.
2. Vymedzenie význam, zložky a prekážky kritického myslenia.
3. Princípy kritického myslenia. Trojfázový cyklus kritického myslenia.
4. Základné koncepcie kritického myslenia. Kritické myslenie ako mentálny proces.
5. Klasifikácia techník kritického myslenia. Myšlienkové operácie kritického myslenia.
6. Metódy a techniky hodnotenia kritického myslenia. Watson-Glaserov test kritického myslenia a analýza jeho štruktúry. Štandardizované testy kritického myslenia.
7. Kritické myslenie vo vyučovaní mediálnej výchovy. Aplikácia konkrétnych metód rozvoja mediálnej a informačnej gramotnosti v kontexte kritického myslenia.
8. Najdôležitejšie pravidlá a princípy kritického myslenia, ich aplikácia v procese kritického myslenia.
9. Postupy a techniky používané pri komplexnom posudzovaní dôveryhodnosti prezentovaných tvrdení, argumentov, dôkazov a ilustračných príkladov.
10. Externé a interné faktory a ich posudzovanie v procese kritického myslenia.

11. Integrácia princípov kritického myslenia do vlastných výrokov, myšlienkových procesov a informácií, ktoré vytvárame.
12. Selektívne a holistické (súhrnné, celistvé) vnímanie osôb, javov, procesov, udalostí.
13. Rôzne koncepty nastavenia mysle v kontexte kritického a tvorivého myslenia.
14. Technika „Analýza pre a proti“ a jej využitie v rámci kritického myslenia.
15. Analýza argumentov. Charakteristika a rozlišovanie rôznych druhov argumentov. Hodnotenie argumentov. Najčastejšie chyby vo formulovaní a hodnotení argumentov. Práca s argumentmi vo vyučovaní mediálnej výchovy. Aplikácia konkrétnych metód do vyučovania mediálnej výchovy.
16. Kognitívne skreslenia, ich identifikácia a analýza v kontexte kritického myslenia. Práca s kognitívnymi skresleniami vo vyučovaní mediálnej výchovy.
17. Hybridné hrozby, mediálne manipulácie, propaganda. Metódy a techniky aplikácie vo vyučovaní mediálnej výchovy.
18. Dezinformácie, hoaxy, falošné správy. Metódy a techniky aplikácie vo vyučovaní mediálnej výchovy.
19. Konšpiračné teórie. Metódy a techniky aplikácie vo vyučovaní mediálnej výchovy.

Odporúčaná literatúra

- Alvarová, A. (2017). Průmysl lži: Propaganda, konspirace a dezinformační válka. Praha: Triton.
- Dispezio, M. (2002). Hlavalomy pro rozvoj kritického myšlení. Praha: Portál.
- Hudeček, T. (2007). Kritické myšlení. Prešov: Rokus.
- Huff, D. (2013). Jak lhát se statistikou. Praha: Nakladatelství Brána.
- Kolláriková, Z., et al. (1995). Výchova ku kritickému mysleniu: Teória a prax. Bratislava: ŠPÚ.
- Moore, B. N., & Parker, A. (2014). Critical Thinking. Columbus: McGraw-Hill Education.
- Paitlová, J. (2015). Po cestách kritického myšlení. Praha: Univerzita Karlova v Praze.
- Petranová, D., & Vrabec, N. (2013). Persuázia a médiá. Trnava: FMK UCM v Trnave.
- Petranová, D. (2013). Mediálna výchova a kritické myslenie. Trnava: FMK UCM v Trnave.
- Petrasová, A. (2008). Kritický mysliaci učiteľ - Tvorca kvality školy. Prešov: AP MPC.
- Royal, B. (2017). Principy kritického myšlení. Praha: IKAR CZ.
- Steel, J. L., Meredith, K. S., & Temple, C. (1997). Kritické myšlení napříč osnovami. Čtením a psaním ke kritickému myšlení I. Praha: Občanské sdružení Kritické myšlení.
- Steel, J. L., Meredith, K. S., & Temple, C. (1997). Rozvíjení kritického myšlení. Čtením a psaním ke kritickému myšlení II. Praha: Občanské sdružení Kritické myšlení.
- Šándorová, V. (2013). Metódy a formy práce podporujúce kritické myslenie u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.
- Šnidl, V. (2017). Pravda a lož na Facebooku. Bratislava: N Press.
- Turek, I. (2003). Kritické myšlení. Banská Bystrica: Metodicko-pedagogické centrum.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický